

Participatieplan: Windpark A4-N11 Grote Polder

Inhoud

1. Introductie.....	3
1.1 Initiatiefnemers windpark Grote Polder	3
1.2 Rol gemeente Zoeterwoude.....	4
2. Participeren: Waarom en hoe doen we dat	5
2.1 Stem laten horen.....	6
2.2 Informatie en Consultatie.....	7
2.3 Hoe wordt het participatieproces georganiseerd	7
3. Omgeving Geografische afbakening.....	11
4. Procesparticipatie.....	13
4.1 Communicatie met de omgeving	13
4.2 Klankbordgroep	14
5. Sociale participatie	16
5.1. Gebiedsfonds.....	16
6. Financiële participatie	17
6.1. Obligatielening	17
6.2. Mede-eigenaarschap.....	17
7. Conclusie/Afsluiting.....	19
BIJLAGE 1: Toelichting projectfasering	21
BIJLAGE 2: Indicatieve informatiemomenten	23
BIJLAGE 3: Financiële context windpark.....	26

1. Introductie

In dit participatieplan omschrijven de initiatiefnemers van windpark A4-N11 Grote Polder en gemeente Zoeterwoude hoe zij de omgeving en belanghebbenden willen betrekken bij de ontwikkeling van het windpark, dat kan leiden tot een vergunningsaanvraag. Dit participatieplan is opgesteld door de initiatiefnemers en ter revisie aan de gemeente aangeboden. Gedurende het ontwikkelproces kan dit participatieplan in samenspraak met de omgeving en belanghebbenden worden aangepast en afgestemd aan de lokale behoeftes en wensen.

De energietransitie kent een regionale aanpak (hierna: RES), dit initiatief valt in de regio Holland Rijnland¹. Holland Rijnland heeft op 1 juli 2021 na een intensief traject de RES 1.0 en de kansenkaart vastgesteld. In figuur 1 is de uitsnede van de kansenkaart rondom het onderzoeksgebied van de initiatiefnemers weergegeven. Belangrijk onderdeel van de RES is de ambitie om in 2030 0,89 TWh² aan duurzame energie in de regio op te wekken. Focusgebieden hiervoor zijn grootschalige infrastructuur zoals de A4, A44 en de N11. De initiatiefnemers zien met Windpark Grote Polder (hierna: Project) mogelijkheden deze ambitie gedeeltelijk in te vullen en willen dit in samenspraak met de gemeenten, omwonenden en andere belanghebbenden oppakken.

Figuur 1: Kansenkaart RES 1.0 Uitsnede zoekgebied

1.1 Initiatiefnemers windpark Grote Polder

De Gebiedscoöperatie Groener Zoeterwoude U.A., Rijnland Energie coöperatie U.A. en Eneco hebben beide de handen in ineengeslagen om de mogelijkheden van een windpark in Zoeterwoude in de Grote Polder van Zoeterwoude te onderzoeken.

Gebiedscoöperatie Groener Zoeterwoude zet zich als gebiedscoöperatie in voor het lokale energievraagstuk, maar richt zich ook op bredere doelstellingen als verduurzaming van de gebouwde omgeving, van de productie in land- en tuinbouw, mobiliteit en bereikbaarheid, waterveiligheid en -kwaliteit, bodem- en luchtkwaliteit, werkgelegenheid, gezondheid, circulaire economie, kwaliteit van natuur en landschap, toerisme en recreatie. In dit andere speelveld kunnen burgers op al deze terreinen met inzet van hun kwaliteiten een rol van betekenis vervullen. Ons model is ontstaan als het Rijnlands Gebiedsarrangement en ontwikkeld door De Coöperatieve Samenleving.

Rijnland Energie coöperatie is een coöperatie in de regio Holland-Rijnland. Wij zetten ons in om bewoners zeggenschap en eigenaarschap te geven in lokale en regionale, duurzame energieopwekking. Zo vergroten we het aandeel duurzame energie en zorgen we dat de opbrengsten daarvan ten goede komen aan lokale gemeenschappen. Rijnland Energie wil maximaal bijdragen aan de energietransitie in het gebied Holland Rijnland. Samen met zijn leden, de lokale coöperaties in het gebied, wil Rijnland Energie daartoe grootschalige opwek

¹ Holland Rijnland bestaat uit 13 gemeentes: Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop, Zoeterwoude, Kaag en Braassem, Leiden, Leiderdorp, Voorschoten, Hillegom, Noordwijk, Katwijk, Lisse, Oegstgeest, Teylingen.

² 1 TWh = 1.000.000.000 kWh

op coöperatieve basis realiseren. De ontwikkeling en exploitatie gebeurt in nauwe samenspraak met de omgeving.

Een van de grootste uitdagingen in deze tijd is de energie-transitie; we gaan over op schone energie. Eneco maakt de omschakeling naar duurzame energie mogelijk. Samen met klanten, partners en stakeholders werken we aan de missie: Duurzame energie van iedereen. Investeren in hernieuwbare bronnen voor energie uit de zon, wind, water en biomassa is hiervoor een harde voorwaarde.

Eneco wil bij de ontwikkeling, bouw en beheer van duurzame installaties een goede buurman zijn en daarbij spelen de stakeholders een belangrijke rol. We betrekken hen daarom in een vroeg stadium vanuit de overtuiging dat een goede relatie bijdraagt aan wederzijds vertrouwen en een beter project. Kennis en betrokkenheid van de stakeholders zorgen voor inzicht in de belangen die er zijn en dit draagt bij aan een geaccepteerder project. Het is onze ambitie dat de stakeholders aangeven dat we niet alleen nu maar ook in de toekomst welkom zijn voor een nieuw project.

1.2 Betrokken overheden

Windenergie initiatieven zijn complexe projecten, met vele stakeholders en lange doorlooptijden. Voor dit project is dat niet anders. Projecten ontstaan vanuit doelstellingen van die landelijke, provinciale of gemeentelijke overheden hebben of vanuit bedrijven en of burgerinitiatieven. In Nederland is in de Elektriciteitswet 1998 geregeld welk overheidsorgaan het bevoegd gezag is³. Volgens de Elektriciteitswet 1998 (artikel 9 lid 1) zal voor dit initiatief in eerste instantie de Provinciale Staten van Zuid-Holland het bevoegd gezag zijn voor de aanleg van productie-installaties voor opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie. In de praktijk komt het regelmatig voor dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten gezamenlijk hun bevoegdheden aan gemeentelijke overheden delegeren. Dit kan gebeuren vanuit verschillende redenen, een argument dat regelmatig gebruik wordt is de projecten een lokale aangelegenheid zijn en dat het bij de gemeenteraad belegd moet worden en dat de lokale bestuurders een betere binding met de omgeving hebben en zodoende de afweging beter kunnen maken. Op dit moment zijn er geen gesprekken gaande over welke instantie de bevoegdheid op zich neemt.

De taken en bevoegdheden van het bevoegde gezag in de formele toetsende rol zijn wettelijk bepaald. Met name in, tegen die tijd waarschijnlijk, de Omgevingswet (Ow) en in de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). In het formele besluitvormingstraject wordt ook het participatieproces meegewogen en beoordeeld. Participatie wordt beoordeeld als een inspanningsverplichting en niet een resultaatverplichting. Aan de hand van reacties die tijdens het formele traject binnenkomen beoordelen het college en de gemeenteraad of de ruimte voor participatie voldoende en goed was.

Concreet is het bevoegde gezag verantwoordelijk voor het begeleiden van de procedures voor het coördinatiebesluit, de omgevingsvergunning, het afwijken van het bestemmingsplan, de MER-beoordeling en een ontheffing Wet Natuurbescherming. De impact op de leefomgeving wordt niet onderschat, inpassing heeft zowel landschappelijke als maatschappelijke gevolgen. Uiteindelijk maakt het bevoegde gezag een afweging tussen de belangen van alle betrokken partijen.

³ het bestuursorgaan dat bevoegd is omtrent de zaak (lees: ontwikkeling van het windpark) besluiten te nemen of beschikkingen af te geven. De instantie die de benodigde vergunning(en) vergunning mag afgeven (bijvoorbeeld op grond van de Wabo).

Provincie Zuid-Holland

Juni 2021 standpunt Provinciale Staten⁴ ten aanzien van RES Holland Rijnland:

“Voorgesteld wordt in te stemmen met de RES1.0 Holland Rijnland, waarbij vanuit onze kaderstellende rol op ruimte een voorbehoud wordt gemaakt bij het besluit:

- Voor zoekgebieden voor windenergie gelegen binnen het Groene Hart, waarbij er wel ruimte is om te onderzoeken of bestaande locaties – zoals vastgelegd in ons omgevingsbeleid – kunnen worden uitgebreid.

Aandachtspunten voor de ruimtelijke uitwerking bij het besluit zijn:

- De uitwerking van de zoekgebieden voor zon op land passen in provinciaal beleid (dat gebaseerd is op de zonneladder) en/of zijn onderdeel van een gebiedsgerichte uitwerking, waarbij opgaves rond de landbouw vanwege bodemdaling, waterkwaliteit, stikstof en biodiversiteit integraal aangepakt worden. Dit binnen de algemene uitgangspunten van ruimtelijke kwaliteit en in aansluiting bij het PARK-advies.

- Bij een verkenning naar nieuwe locaties voor wind is de provinciale omgevingsvisie leidend; langs grootschalige infrastructuur en bij grootschalige bedrijvigheid. Nieuwe locaties voor wind worden bovenregionaal afgewogen.”

Gemeente Zoeterwoude

September 2021

De gemeenteraad van Zoeterwoude heeft op 27 mei 2021 de Regionale Energiestrategie RES Holland Rijnland vastgesteld⁵. Middels deze vaststelling heeft de gemeenteraad het College van B&W de opdracht te geven de RES uit te werken en te verankeren in het lokaal (omgevings-)beleid, in afstemming met de Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland.

Als vertegenwoordiger van het algemeen/publiek belang draagt de gemeente verantwoordelijkheid voor haar beleidsdoelen. Het halen van de doelen uit de RES en haar eigen duurzame ambities is daar één van, de bescherming van de rechten van haar inwoners, landschappelijke kwaliteiten of de toekomst van (agrarische) ondernemers zijn dit ook. Bij het vertegenwoordigen en behartigen van algemeen/publiek belang waakt de gemeente ervoor dat alle omwonenden, bedrijven en andere stakeholders zoals belangenverenigingen, (actie)groeperingen en buurgemeenten de ruimte en mogelijkheden geboden krijgen om zich te informeren over en om invloed uit te oefenen op de totstandkoming en vormgeving van het initiatief, realisatie en de exploitatie.

De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het participatieproces ligt bij de initiatiefnemers, niet bij de gemeente. Het primair is primair in het belang van initiatiefnemer om participatieproces goed vorm te geven. De gemeente kan een faciliterende rol in het participatieproces innemen en zo nodig ondersteunen bij het organiseren van gelegenheden waarop participatie geboden wordt. Die ondersteuning kent een praktisch karakter. Denk aan kennis over geschikte locaties voor bijeenkomsten of manieren om inwoners te bereiken. De gemeente heeft een *Zoeterwouds handvat voor Participatie*⁶ opgesteld die alle betrokken helpt om met elkaar in gesprek te gaan en afspraken te maken over participatiemogelijkheden bij een initiatief.

⁴Bron: Statenbesluit juni 2021, documentnummer: PZH-2021-773380651

⁵[Link naar Besluit van de Raad, Zoeterwoude 27 mei 2021](#)

⁶[Druk hier voor Link naar het handvat](#)

2. Participeren: Waarom en hoe doen we dat

Participatie is actieve betrokkenheid bij het project, van burgers, bedrijven en instellingen uit de regio met als doel het draagvlak voor het project te vergroten, zo goed mogelijk voor omgeving en omwonenden in te bedden in het landschap en de eventueel overlast te beperken. Participanten ervaren een direct voordeel van het betrokken zijn. Voor de een zal dat zijn het bijdragen aan een sociale en/of duurzame wereld, voor een ander zal dit een prettiger leefomgeving zijn en voor een derde zal dit een financieel rendement of een financiële compensatie zijn. In het Klimaatakkoord⁷ is vastgelegd dat de initiatiefnemer een proces doorloopt om te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van participatie.

Aan participatie zit een **sociale** en een **financiële component**. Participatie begint bij de sociale component, die richt zich op het actief betrekken van betrokkenen bij het proces om te komen tot de realisatie van het windpark waarbij informatie en communicatie belangrijke pijlers zijn, de procescommunicatie. De financiële component biedt kansen voor omwonenden en omliggende bedrijven voor een vorm van financieel profijt van het project.

NWEA, de branchevereniging van bedrijven in de windsector, heeft in 2016 de *'Gedragscode draagvlak en participatie wind op land'*⁸ opgesteld en deze in 2020 aangevuld op basis van de afspraken in het Klimaatakkoord. De initiatiefnemers hebben deze, samen met een groot aantal maatschappelijke partijen zoals Stichting Natuur & Milieu, Greenpeace, Milieudefensie en ODE Decentraal ondertekenend. De initiatiefnemers werken ten minste volgens de regels van deze gedragscode.

2.1 Stem laten horen

De initiatiefnemers voelen zich verantwoordelijk voor een actieve interactie met de omgeving om te komen tot een werkbare participatie. Zij staan voor een open en directe vorm van participatie, waarin binnen van tevoren afgebakende grenzen en spelregels, alle stakeholders regelmatig geïnformeerd en geconsulteerd worden. De kernwaarden van waaruit de initiatiefnemers willen werken zijn:

- Iedereen binnen de participatiecirkels de mogelijkheid een stem geven
- Eerlijk, transparant en constructief samenwerken
- Benaderbaar voor de omgeving en belanghebbenden

De initiatiefnemers willen ruimte bieden aan de belanghebbenden om hun ideeën en zorgen te delen met de initiatiefnemer en met anderen. Omwonenden, lokale bedrijven en belangenbehartigers die van mening zijn dat het project invloed heeft op hun eigendommen, hun dagelijkse gang van zaken, of hun belangen, hebben het recht om hun stem te laten horen.

De kwaliteit van het proces draagt bij aan het gevoel van rechtvaardigheid van de omgeving maar versterkt ook de kwaliteit van het proces. De specifieke zorgen en wensen krijgen via de participatie een stem in het ontwerp- en afwegingsproces. Deze intrinsieke waarde van het proces draagt bij aan de mate van acceptatie en legitimiteit van de besluitvorming over het project. Middelen hiervoor zijn bijvoorbeeld een klankbordgroep, het organiseren van informatiemarkten en (online) enquêtes.

⁷ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

⁸ <https://www.nwea.nl/gedragscode-wind-op-land/>

2.2 Informatie en Consultatie

De initiatiefnemers realiseren zich dat de stakeholders in de directe omgeving van het windpark worden geconfronteerd met veel onzekerheden die meer vragen oproepen. De initiatiefnemers zullen de vragen proberen te beantwoorden met betrouwbare informatie en ervaringen bij andere windparken. Windpark Grote Polder is niet het eerste windpark dat wordt ontwikkeld, al tientallen zo niet honderden initiatieven zijn al onderzocht, vergund, gebouwd en gemonitord. Al deze data is beschikbaar en zal worden gebruikt voor de te verrichten onderzoeken en worden gedeeld met de omgeving.

Het vormgeven van een participatieproces is voor ieder project weer maatwerk omdat het zich afspeelt in een specifiek gebied met eigen kenmerken en stakeholders. De initiatiefnemers zijn van mening dat communicatie twee kanten op moet gaan. Door het organiseren van participatie kunnen omwonenden en belanghebbenden bijdragen aan het ontwerp door specifieke (gebieds-)kennis in te brengen. Deze informatie draagt bij aan de inhoudelijke kwaliteit van het project. De initiatiefnemers zullen dan ook geregeld de stakeholders consulteren over hun visie op bepaalde onderwerpen.

De meeste burgers in Nederland krijgen zelden te maken met formele ruimtelijke besluitvormingsprocedures of inspraak. Als initiatiefnemers begrijpen we dat dit mogelijk een gevoel van onzekerheid met zich meebrengt, wat zich kan vertalen in wantrouwen jegens het participatieproces en het project. Initiatiefnemers zullen daarom in samenspraak met het bevoegd gezag informatie verstrekken over:

- Het doel van het participatietraject;
- De lopende en nog te volgen besluitvormingsprocessen en -procedures
- De duur van het proces en de planning van beslismomenten;
- Hoe besluitvormers tot afwegingen komen;
- Wie nog meer participeren en wie zij representeren;
- Wat er gebeurt met de inbreng van alle partijen;
- De verschillende rollen van partijen die meedoen.

In de nieuwe omgevingswet heeft de wetgever zelfs willen voorkomen: *“Dat het participatietraject een afvinklijstje wordt. [...] het is juist een kwestie van enthousiasmeren en meenemen van mensen waarbij participatie een middel is. Dat vergt een actieve rol van het bestuursorgaan en van initiatiefnemers. Op welke wijze participatie plaatsvindt, is afhankelijk van de specifieke kenmerken van het project [...] en de omgeving.”*

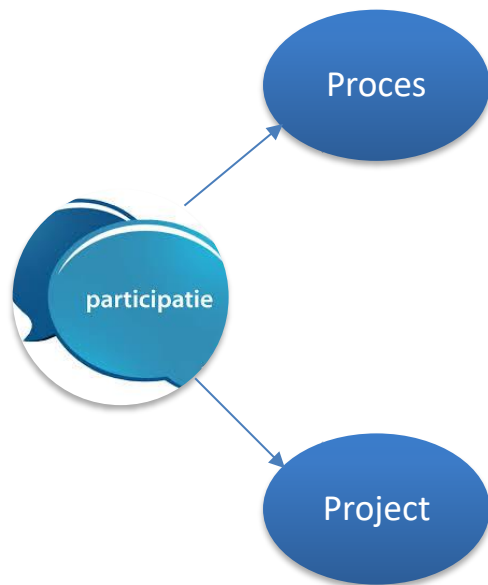
2.3 Hoe wordt het participatieproces georganiseerd

Het Participatieplan beschrijft het (bovenwettelijke) proces om gezamenlijk met bewoners en de overige stakeholders uit de directe omgeving van het beoogde windpark de projectontwikkeling te doorlopen. Met andere woorden:

“Het doel is om geïnteresseerden en belanghebbenden op een structurele wijze bij de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het windpark te betrekken.”

Het participatieplan is niet in beton gegoten maar een levend document dat telkens gaandeweg het proces in overleg met de betrokkenen kan worden aangepast. Het uiteindelijke doel is het creëren van draagvlak en acceptatie voor Windpark Grote Polder en streven wij als initiatiefnemers naar wederzijds begrip en respect.

De initiatiefnemers onderscheiden in dit participatieplan twee hoofdvormen van participatie zoals weergegeven in figuur 1:

Informatie, communicatie en consultatie

Afhankelijk van de fase waarin het project zich bevindt wordt invulling gegeven aan procesparticipatie. Kernzaak blijft dat:

1. Belanghebbenden ontvangen informatie via o.a. projectwebsite, (digitale) nieuwsbrief en informatiebijeenkomsten
2. informatiebijeenkomsten, experttafels, klankbordgroep
3. Keukentafelgesprekken
4. Stakeholders feedback krijgen op hun input

Verdeling lusten project

Afhankelijk van de fase waarin het project zich bevindt wordt onderzocht hoe de lusten van het project naar alle redelijkheid verdeeld kunnen worden, hierin wordt onderscheid gemaakt in::

1. Sociale participatie ('social return')
2. Financiële participatie via het coöperatiemodel

Figuur 1 - Participatievormen

Procesparticipatie

Via procesparticipatie willen de initiatiefnemers draagvlak en acceptatie voor het project ontwikkelen bij de stakeholders. Procesparticipatie kenmerkt zich dat het niet eindigt, ook als het windpark vergunning krijgt en gerealiseerd wordt is communicatie met de omgeving een belangrijk onderdeel. De initiatiefnemers van Windpark Grote Polder onderscheiden vijf fases in de procesparticipatie, weergegeven met korte toelichting in figuur 2. In bijlage 1 zijn de fases uitgebreider toegelicht, inclusief een verdere uitwerking van de communicatiemomenten en communicatiedoelen

De initiatiefnemers denken met deze indeling duidelijkheid aan de omgeving te geven over de voortgang van de ontwikkeling. Bij procesparticipatie vragen de initiatiefnemers met name tijd, energie en inzet van de omgeving. Per fase gaan de initiatiefnemers beschikbare informatie met de omgeving delen en zijn er duidelijke procesmatige stappen die de voortgang weergeven. Tevens maakt het inzichtelijke welke rechten of stappen eventuele tegenstanders kunnen zetten. Het initiatief bevindt zich momenteel in het einde van Fase 1, overheden hebben middels de RES 1.0 hun ambitie geformuleerd en onderzoeksgebieden aangewezen.

Fase 1: Verkenningfase

- Overheden formuleren beleid t.a.v. duurzame energie en wijzen onderzoeksgebieden aan. De communicatie en consultatie wordt vanuit overheidslagen overgegeven.
- Het beleid van het bevoegd gezag is de basis voor een quickscan van de initiatiefnemers naar mogelijkheden en belemmeringen van het onderzoeksgebied.
- De initiatiefnemers zien naar aanleiding van de quickscan kansen en starten een haalbaarheidsonderzoek op. Er is nog geen project en er zijn geen besluiten genomen of turbinelocaties bepaald.
- De initiatiefnemers informeren de omgeving en vragen input en ideeën aan belanghebbenden via een inloopavond en houden ze op de hoogte van de resultaten uit het haalbaarheidsonderzoek

Fase 2: Ontwikkelfase

- Initiatiefnemers formuleren ambitie, lay-out windpark en plan van aanpak van de (milieu) onderzoeken die moeten aantonen dat het voldaan wordt aan wet- en regelgeving.
- Belanghebbenden, geïnteresseerden en omgeving wordt gevraagd mee te denken over ontwerp van het windpark, uit te voeren onderzoeken en wijze waarop contact plaats vindt.
- Uitkomsten uit onderzoeken worden gecommuniceert via bijeenkomsten, website of ander nader te bepalen middel.
- Doorlooptijd fase 0,5 tot 2 jaar

Fase 3: Vergunningsfase

- Benodigde onderzoeken vormen formele basis van vergunningsaanvraag.
- Gedurende vergunningsfase zijn formele communicatie- en inspraakmomenten vanuit de betrokken gemeente.
- Belangrijkste communicatiedoel is belanghebbenden en geïnteresseerden transparant te informeren over de uitkomsten van de resultaten en de status van de procedure.
- Initiatiefnemers informeren belanghebbenden en geïnteresseerden proactief waar zijn hun zienswijze kunnen indienen.
- Doorlooptijd fase tussen 1 en 2 jaar.

Fase 4: Contract- en bouwfase

- Fase start nadat vergunningen herroepelijk verleend zijn.
- Initiatiefnemers vragen in deze fase subsidie voor het windpark aan, financiering wordt aangevraagd en (lokale) aannemers en turbineleveranciers worden uitgenodigd om deel te nemen aan de aanleg en bouw van het windpark.
- Initiatiefnemers informeren omwonenden en geïnteresseerden doorlopend over de voortgang van het project
- Doorlooptijd fase 1 tot 3 jaar.

Fase 5: Exploitatiefase

- Windpark is operationeel.
- Gebiedsfonds wordt jaarlijks gestort/uitgegeven in overleg met omgeving of klankbordgroep.
- Exploitant leeft de vergunningsvoorwaarden na, omwonenden of belanghebbenden kunnen met eventuele klachten bij de exploitant of omgevingsdienst terecht.
- Doorlooptijd fase 20 tot 30 jaar.

Figuur 2: Projectfasering

Projectparticipatie

Het eerlijk verdelen van lusten en lasten is vaak een gevleugelde uitdrukking als het gaat om acceptatie en draagvlak creëren bij de realisatie van een windpark. De lasten van een windpark worden meestal ervaren in de vorm van geluid, slagschaduw, luchtvaartverlichting en horizonvervuiling. Deze lasten, vaak goed te kwantificeren in decibellen of minuten slagschaduw, nemen in het algemeen af naarmate de afstand tot het windpark toeneemt. De lusten van het windpark, zoals de vermindering van de CO₂-uitstoot maar tevens de financiële baten zijn niet uit te drukken in relatie tot de afstand van het windpark. Projectparticipatie kan worden onderverdeeld in:

Sociale participatie

Windpark Grote Polder kan op verschillende wijze een bijdrage leveren aan de omgeving, waarbij de gedragscode van de NWEA als minimale uitgangspunt gehanteerd wordt. In hoofdstuk 5 hebben de initiatiefnemers een voorstel opgenomen hoe dit verder uit te werken.

Financiële participatie

De exploitatie van een windpark heeft een commerciële doelstelling, het park moet rendement behalen op het geïnvesteerd kapitaal. Windpark Grote Polder is voornemens de omgeving in de gelegenheid te stellen mee te delen in dit rendement. Via de betrokkenheid van de Groener Zoeterwoude en Rijnland Energie wordt invulling gegeven aan “lokaal eigenaarschap” en blijven financiële lusten in de omgeving c.q. Holland Rijnland. Aan beide vormen van financiële participatie zitten voor-, nadelen en risico's, in hoofdstuk 6 gaan we hier dieper op in.

Kader: De Watergeuzen

Rijnland Energie bouwt inmiddels expertise op met de exploitatie van twee windturbines aan de A4 bij het Papemeer, de Watergeuzen. De windturbines zijn overgenomen van Prodeon met geld dat lokale en regionale bewoners en bedrijven bijeen hebben gebracht. Zij delen door hun participaties mee in de opbrengsten van de windturbines. Daarmee zijn de Watergeuzen het eerste windpark in de regio dat in lokaal eigendom is gebracht

3. Omgeving | Geografische afbakening

Een arbitrair maar belangrijk element binnen participatie is de geografische afbakening van de werkingssfeer van het participatiemodel. Waar leg je de grens? In de meeste participatiemodellen zie je een belangrijke rol weggelegd voor de fysieke afstand ten opzichte van het windpark.

In de praktijk zorgt een grens doormiddel van een contour voor onlogische en moeilijk uit te leggen grenzen. Vandaar dat initiatiefnemers ervoor kiezen om wanneer een wijk doorsneden wordt door de contour een (logische) bredere grens aan te houden.

In figuur 3 is visualisering gemaakt van de mogelijke contouren op basis van een eerste quickscan voor windenergie van het RES-zoekgebied. De contour die weergegeven wordt is minimaal 800 meter. Hierbinnen kan mogelijk visuele en/of geluidshinder kan worden ervaren. De gemeente en initiatiefnemers verwachten dat binnen een afstand van 2.500 m waarbinnen over het algemeen alleen visuele hinder zal zijn. **De exacte begrenzing van de participatiezones wordt een later stadium in overleg met de omgeving en klankbordgroep vastgesteld.**

Figuur 3: Mogelijke participatiecontour

- * Groene vlak zoekgebied initiatief
- * Blauwe lijn cirkel min. 2.500 meter vanaf zoekgebied
- * Groene lijn cirkel min. 800 meter vanaf zoekgebied

De initiatiefnemers en gemeente willen nogmaals benadrukken dat de in figuur 3 weergegeven participatiezones niet in beton gegoten zijn in overleg met de omgeving en de klankbordgroep aangepast kunnen worden. Per participatiezone gaan de initiatiefnemers actief contact zoeken met de omgeving, de bewoners en bedrijven. Binnen de participatiezone willen de initiatiefnemers, de belanghebbenden ten minste de volgende participatiemogelijkheden bieden:

Participatiezone 1 (*binnen groene cirkel*):

- Bewoners voor 1^e bijeenkomst persoonlijk uitnodigen
- Informeren van stakeholders via o.a. lokale media, website en persberichten.
- Informeren en consulteren over planvorming
- Mogelijkheid tot keukentafelgesprek(ken) met initiatiefnemers
- Mogelijkheid tot zitting in klankbordgroep
- Meedenken in de uit te voeren onderzoeken (coproductie)
- Meedenken in de (mogelijk) te installeren mitigerende maatregelen (coproductie)
- Meedenken en beslissen in de inzet van het Gebiedsfonds (meebeslissen)

Participatiezone 2 (*binnen blauw cirkel*):

- Informeren van stakeholders via o.a. lokale media, website en persberichten.
- Via (algemene aankondiging) uitnodigen voor inloopbijeenkomsten
- Informeren en consulteren over planvorming
- Mogelijkheid tot zitting in klankbordgroep

De initiatiefnemers hebben op basis van de contouren een inventarisatie gemaakt van de belanghebbenden binnen de contouren. De contouren zijn gemeentegrensoverschrijdend, binnen de contouren wordt er geen onderscheid gemaakt tussen raak inwoners van of buiten Zoeterwoude. Deze hebben dezelfde rechten en mogelijkheden. De initiatiefnemers proberen deze Een eerste overzicht hiervan is weergegeven in figuur 4 de Stakeholderanalyse, gedurende het ontwikkeltraject toetsen de initiatiefnemers de stakeholderanalyse proactief om na te gaan of die compleet en actueel is. Geïnteresseerden en stakeholders van buiten de contour van 2.500 meter kunnen indien gewenst deelnemen aan de bijeenkomsten.

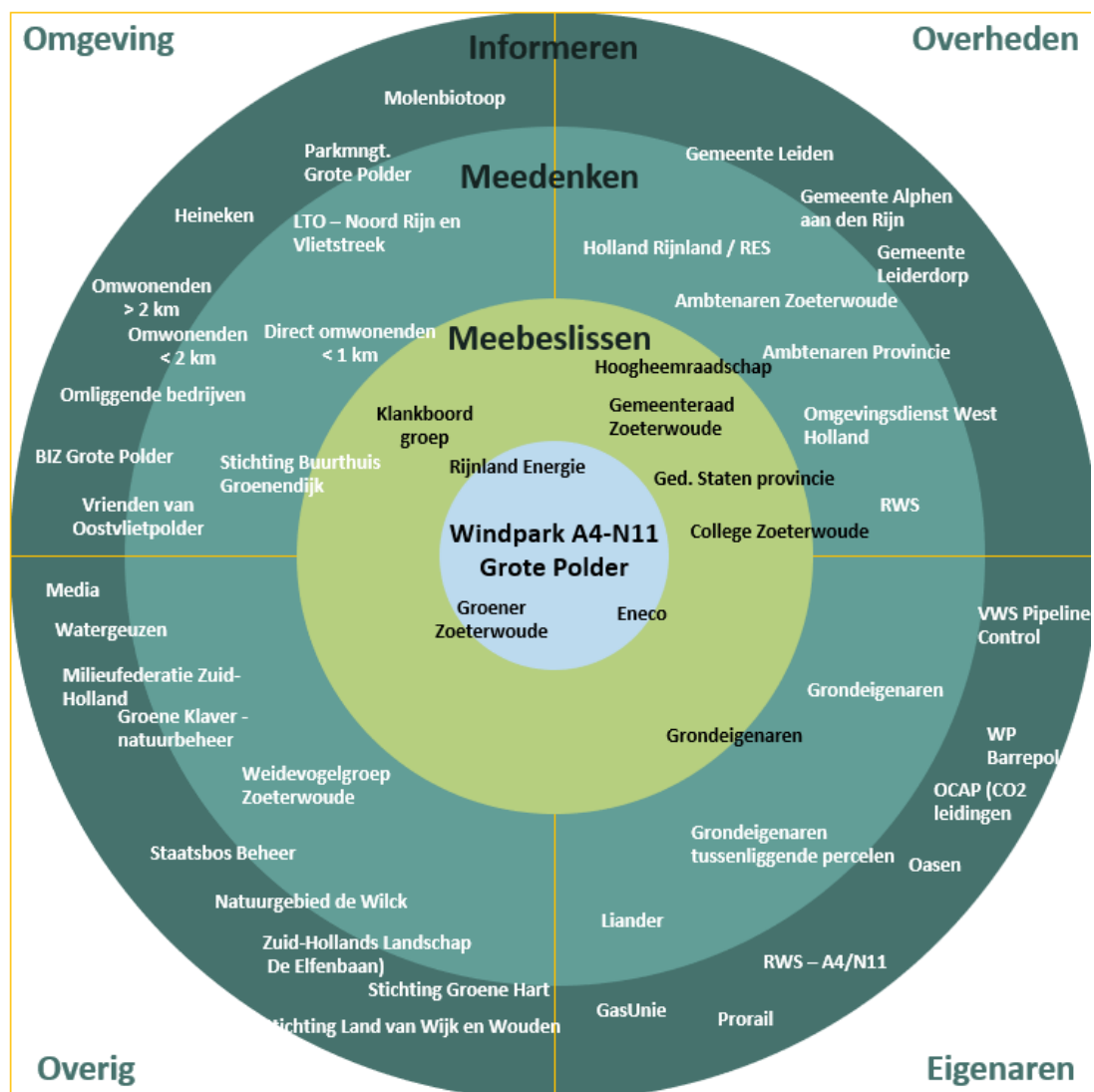
Voor bedrijven en bedrijfswoningen is de regelgeving omtrent geluid en slagschaduw anders dan voor gevoelige objecten waaronder woningen. De initiatiefnemers begrijpen dat ook zij mogelijk hinder kunnen ondervinden. De initiatiefnemers willen graag in gesprek met deze bedrijven om na te gaan op welke wijze het windpark deze hinder zo veel mogelijk kan voorkomen, beperken c.q. mitigeren.

4. Procesparticipatie

De procesparticipatie draait om communicatie. Initiatiefnemers streven er naar de communicatie met de omgeving transparant en open te voeren waarbij (in communicatietermen) niet alleen informatie wordt gezonden maar ook wordt ontvangen én gebruikt. De initiatiefnemers willen weten wat de vragen, zorgen en wensen zijn die omwonenden en bedrijven hebben ten aanzien van het beoogde windpark. We streven naar wederzijds begrip. Daar waar we iets kunnen betekenen, bijvoorbeeld door een aanpassingen in het ontwerp, voorkomen van overlast door geluid, luchtvaartverlichting of slagschaduw, etc. zullen we dit daar waar mogelijk meenemen. In het communicatieplan wordt beschreven hoe we de communicatie vorm gaan geven. Op hoofdlijnen kan worden gedacht aan:

4.1 Communicatie met de omgeving

Initiatiefnemers brengen de omgeving van het windpark in kaart door middel van een stakeholdersanalyse. Van belang is dat de initiatiefnemers alle belanghebbenden in beeld hebben en krijgen. De stakeholderanalyse is een levend document en wordt continu bijgewerkt. Samen met de belanghebbenden en klankbordgroep kan de stakeholderanalyse worden aangevuld of aangepast.

Figuur 4 - Stakeholderanalyse

De initiatiefnemers willen de belanghebbenden betrokken bij de ontwikkelingen rondom het windpark gedurende de vijf fases uit hoofdstuk 2.3.. De communicatievorm is te verdelen in twee groepen:

- Informeren;
- De dialoog.

Informereren

De belanghebbenden worden actief voorgelicht over de ontwikkeling van het windpark, de voorbereiding van de bouw en het gebruik van de nieuwe windturbines. Initiatiefnemers geven openheid van zaken en staan open voor feedback. Hiermee zijn en worden belanghebbenden voorbereid op veranderingen in hun omgeving. De belanghebbenden worden geïnformeerd via:

- **Een projectwebsite**
hierop staat o.a. de status van het project het ontwerp en de mogelijkheid tot vragen en klachten.
- **(Digitale) Informatiebijeenkomsten**
aan de hand van presentaties, overzichtsboarden, landschapsbeelden en leaflets informatie verschaft worden over windenergie in het algemeen en het project in het bijzonder
- **Persoonlijke contactmomenten**
indien gewenst / noodzakelijk onderhouden initiatiefnemers persoonlijk contact met de belanghebbenden.

De dialoog

Waar nodig en gewenst gaan de initiatiefnemers in gesprek met de belanghebbenden. De dialoog kan ontstaan op initiatief van zowel initiatiefnemers als belanghebbenden, bijvoorbeeld tijdens informatiebijeenkomsten. Bewoners en bedrijven in de directe omgeving van de windturbines zullen actief benaderd en geïnformeerd worden via:

- **Consultatie tijdens (digitale) Informatiebijeenkomsten:**
deze bijeenkomsten zullen voldoende ruimte bieden voor feedback/advies geven inzake het project.
- **Persoonlijke informeren van wijken via de deur-aan-deur**
- **Keukentafelgesprekken**
- **Bilaterale gesprekken:**
de lokale bedrijven(verenigingen), scholen, belangenorganisaties, LTO Noord en de natuur & milieu federaties worden actief benaderd om over het windpark in gesprek te gaan
- **Klankbordgroep**

In Bijlage 2 is een voorbeeld opgenomen van een later op te stellen bijeenkomsten schema.

4.2 Klankbordgroep

Ter versterking van de dialoog met de omgeving willen de initiatiefnemers een klankbordgroep inrichten. De klankbordgroep wordt nauw betrokken bij de ontwikkeling van het project en dient als eerste aanspreekpunt voor het projectteam. Voornaamste doel van de klankbordgroep is om communicatie, inspraak en advisering door de omgeving te bevorderen. De initiatiefnemers hebben bij andere projecten ervaren dat een klankbordgroep als laagdrempelig en benaderbaar voor de omgeving ervaren wordt.

De samenstelling van de klankbordgroep laten we voor een groot deel over aan de omgeving. Idealiter zullen de deelnemers bestaan uit (vertegenwoordigers van) bewoners, bedrijven en organisaties /

verenigingen uit de omgeving van het beoogde windpark. Leden van de klankbordgroep committeren zich voor langere tijd.

Aanwezig bij de eerste informatiebijeenkomst worden als gevraagd deel te nemen aan de klankbordgroep. Indien gewenst kunnen de initiatiefnemers aanvullend vertegenwoordigers van organisaties, bewonersverenigingen, belangengroeperingen en bedrijven uitnodigen om zitting te nemen. De initiatiefnemers initiëren de bijeenkomsten en zullen in samenspraak met de klankbordgroep leden een voorzitter aanwijzen. De uiteindelijk rol en te behandelen onderwerpen worden gezamenlijk ingevuld. De klankbordgroep kan op ad hoc basis, gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen, daarnaast zal zij meebeslissen over de uiteindelijke inrichting van gebiedsfonds en de financiële participatie.

De leden van de klankbordgroep committeren zich aan de spelregels die zij gezamenlijk tijdens de eerste zitting afspreken.

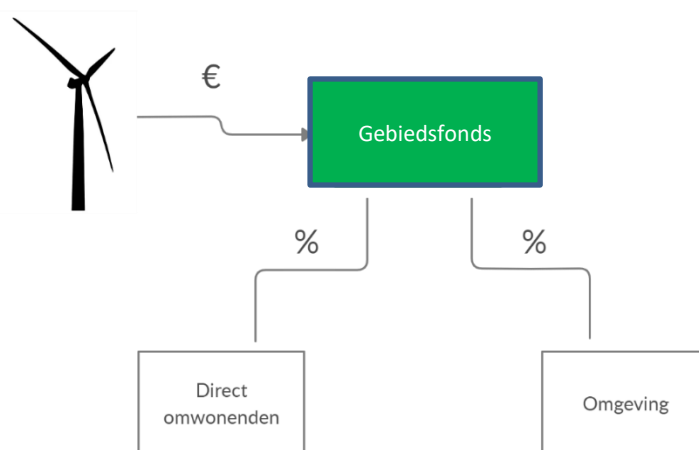
5. Sociale participatie

Duidelijke, transparante en open onderlinge communicatie zoals beschreven in het vorige hoofdstuk zien de initiatiefnemers als de basis voor succesvolle participatie van de omgeving bij de ontwikkeling en realisatie van het windpark.

Daarnaast vinden de initiatiefnemers het belangrijk een deel van de opbrengsten terug te laten vloeien naar de omgeving, zonder dat de omgeving investeert of risico neemt. Windenergieontwikkelaars hebben hierover in de Gedragscode Wind op Land afspraken over gemaakt, zij stellen tijdens de exploitatiefase een deel van de opbrengsten ter beschikbaar aan een gebiedsfonds. Het gebiedsfonds kan worden ingezet om mogelijke overlast te verzachten, maar ook als vliegwiel fungeren om andere (duurzame) ontwikkelingen in de omgeving te stimuleren. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan duurzame energie of energiebesparing maar ook ecologische ontwikkeling, educatie, recreatie, sociale cohesie, et cetera.

5.1. Gebiedsfonds

Ondanks dat het windpark moet voldoen aan de wettelijke normen en regelgeving zal door de komst van windturbines de leefomgeving in het gebied veranderen. Het gebiedsfonds kan enerzijds worden ingezet ten behoeve van hinder beperkende maatregelen voor direct omwonenden, zoals extra isolatie of bomen tussen het windpark en de woningen. Anderzijds kan een bijdrage geleverd worden aan de leefbaarheid van de omgeving, zoals recreatievoorzieningen of ondersteuning van projecten t.b.v. de verduurzaming van woningen of bedrijfspanden. De initiatiefnemers willen dit in overleg en in samenspraak met de omgeving doen, zodat het de omgeving past. Daar gaat het om. Hoe dat er precies uit zal zien of hoe hoog een bijdrage/vergoeding zal zijn, is nog niet bekend en zal samen met de bewoners/bedrijven en de klankbordgroep worden bepaald. Belangrijke graadmeter voor het gebiedsfonds is de Gedragscode Wind op Land⁹ van de NWEA¹⁰.

Figuur 5 – Potentiële verdeling gebiedsfonds

⁹ De NWEA heeft samen met verschillende NGO's, zoals de Natuur- en Milieufederatie een gedragscode opgesteld hoe windenergieontwikkelaars met de omgeving om moeten gaan. Tevens hebben zij aandachtspunten voor een gebiedsfonds samengesteld.

¹⁰ De NWEA is de brancheorganisatie van de windenergie-ontwikkelaars.

6. Financiële participatie

Er verschillende modellen denkbaar om de omgeving mee te laten profiteren van de opbrengsten van het windpark. In dit stuk lichten we twee mogelijke modellen verder toe, in samenspraak met de omgeving en de klankbordgroep kunnen ook alternatieve mogelijkheden onderzocht worden:

- participeren met weinig risico en geen of beperkte zeggenschap (obligatielening);
- participeren met risico en zeggenschap (mede-eigenaarschap)

De uiteindelijke keuze van de vorm en de mate van participatie is mede afhankelijk van de wensen van de omgeving.

6.1. Obligatielening

Bij realisatie van het windpark kan een obligatielening uitgegeven worden voor het benodigde eigen vermogen van het windpark. Door de obligatielening uit te geven bij realisatie is het financiële risico zeer beperkt geworden. De voorwaarden, waaronder het rentepercentage en de coupon grootte dienen te zijner tijd in samenspraak met de klankbordgroep verder uitgewerkt te worden.

Voor uitgifte van obligaties of aandelen/certificaten in duurzame energieprojecten is in bepaalde gevallen een AFM-vergunning noodzakelijk. De initiatiefnemers hebben hier onder andere bij de realisatie van windpark Nieuwe Waterweg ervaring mee opgedaan. Dit voorbeeld op het online platform van Econova kunt u bekijken op: [Link naar de website](#)

6.2. Mede-eigenaarschap

Een project ontwikkelen is risico nemen. Niemand kan garanderen dat het geïnvesteerde kapitaal in de ontwikkeling ooit terugverdiend zal worden. In de duurzame energiesector ervaren de initiatiefnemers dat de omgeving veelal gezamenlijk in staat is het benodigde kapitaal bij elkaar te brengen en gezamenlijk het ontwikkelrisico te dragen. Immers het individuele risico wordt beperkt wanneer het gezamenlijk bijeengebracht wordt.

Voor de regio Holland Rijnland is een model uitgewerkt met lokale coöperaties per gemeente, die zijn aangesloten bij de koepelcoöperatie Rijnland Energie. Rijnland Energie is daarbij de medeaandeelhouder voor 50% van het windpark. In bijlage 3 wordt een schematisch overzicht gegeven van de financiële context van een windpark. Door de bundeling van expertise bij Rijnland Energie voor de regio worden de risico's verkleind en kunnen grotere projecten opgepakt worden. Het lidmaatschap van bewoners aan lokale coöperaties zoals Groener Zoeterwoude zorgt voor een directe betrokkenheid bij een project en voor een brede vertegenwoordiging via een regionale zeggenschap over de koepelcoöperatie. Energie Samen heeft een ontwikkelfonds in het leven geroepen voor grootschalige windprojecten. Rijnland Energie onderzoekt de mogelijkheden die dit fonds kan bieden bij het realiseren van Windpark Grote Polder.

Praktijkvoorbeeld Rijnland Energie

Bij de overname van windpark Papemeer (De Watergeuzen) is gekozen voor het uitgeven van participaties van € 250,- met een verwachte looptijd van 20-25 jaar. Tijdens deze looptijd is het doel om jaarlijks 3% rente uit te keren en ook 3% van de inleg af te lossen. Aan het einde van de looptijd wordt het restant van de inleg terugbetaald. Bij de toekenning van participaties krijgen de kleine bedragen voorrang, zodat bij overtekening de grote bedragen ten dele worden toegekend ('baksteenmethode').

Elke organisatievorm en elk samenwerkingsverband heeft voor- en nadelen en heeft gevolgen voor de mate van zeggenschap van de verschillende partijen, het financiële risico dat men loopt met de deelname en het financiële rendement dat men kan behalen. Het financiële rendement wordt vooral bepaald door het moment van instap in de ontwikkeling. Wanneer gekozen wordt voor een coöperatie is het van belang dat deze focus heeft op de omgeving en bestaat uit bewoners/omwonenden en lokale bedrijven. Voorwaarde voor het opzetten van een coöperatie is een actieve groep van bewoners of bedrijven die het voortouw willen nemen en flinke portie pragmatische solidariteit hebben. Een belangrijke bijvangst van het opzetten en besturen van een coöperatie is de versterking van de sociale netwerken en lokale verbanden in een dorp of buurt. Of te wel, sociale cohesie.

De coöperaties hebben verschillende rollen te vervullen bij het initiatief: ontwikkelaar, financier, afnemer en in het bijzonder verbinder tussen omgeving en ontwikkeling. Ieder met z'n eigen risicoprofiel. Tijdens de ontwikkeling heeft de coöperatie medezeggenschap en tijdens de exploitatiefase ontvangen de coöperatieleden rendement uit haar investering. Het klinkt bijna te mooi om waar te zijn, maar gedurende de verschillende fases blijft er een risico de investering te verliezen.

De Initiatiefnemers zijn voorstander van directe betrokkenheid van de inwoners en bedrijven van Zoeterwoude e.o. bij de productie van windenergie in hun eigen "achtertuin". Concreet kan dit betekenen dat inwoners van de regio Holland Rijnland groene stroom inkopen uit de windturbines of dat zij gezamenlijk (een deel van) een turbine kopen en beheren.

"Vanuit de overname van windpark Papemeer (de Watergeuzen) werkt Rijnland Energie aan een constructie uit om de opgewekte groene stroom ook daadwerkelijk lokaal te kunnen aanbieden."

7. Conclusie/Afsluiting

Dit participatieplan zien de initiatiefnemers als een eerste aanzet om met de omgeving, belanghebbenden en geïnteresseerden in gesprek te gaan. Wij zien het participatieplan als een plan dat moet aansluiten bij de wensen en behoeften van de omgeving, het is daarom een levend document en kan gedurende het ontwikkeltraject aangepast worden. De initiatiefnemers gaan actief aan de slag met gevraagde en ongevraagde input. Tevens willen wij gezamenlijk met de omgeving bepalen welke vormen van participatie gewenst zijn en welke gedachten en wensen er zijn omtrent financiële participatie.

Via onderstaande contactgegevens is het mogelijk om in contact te komen met de initiatiefnemers.

Jos Atteveld

-

groenerzoeterwoude@outlook.com

Rob Boeree

-

info@rijlandenergiecooperatie.nl

Marc de Bruin

06 285 620 49

Marc.debruin@eneco.com

Bijlagen

BIJLAGE 1: Toelichting projectfasering

Fase 1 Verkenningsfase

Het Rijk, de provincie en de gemeente formuleren beleid ten aanzien van duurzame energie en wijzen gebieden/locaties aan. Overheden hebben hierin hun eigen rol en verantwoordelijkheden ten aanzien van het informeren en consulteren van en het communiceren met de omgeving. De visie en beleid van het bevoegd gezag zijn de basis voor de planologische inpassing van het project. In deze fase inventariseren de initiatiefnemers welke stakeholders er zijn en legt de eerste contacten. Formuleert de ambitie en doet middels een quickscan naar de mogelijkheden en belemmeringen van de locatie. Een website wordt voorbereid die de ruggengraat van de communicatie gaat vormen. Er is in deze fase nog geen sprake van een project, er is nog niets besloten. Het initiatief bevindt zich momenteel (najaar 2021) in deze fase.

Fase 2 Ontwikkelfase

De projectontwikkeling start met het formuleren van de ambitie waarna met een definitieve lay-out en plan van aanpak de (milieu) onderzoeken worden gestart die moeten aantonen dat het windpark kan voldoen aan de wet en regelgeving. Als dit positief is dan kunnen de benodigde vergunningen worden aangevraagd. Voorafgaand aan het definitief ontwerp wordt in een gebiedsatelier met belanghebbenden de omgeving in staat gesteld mee te denken over het toekomstige windpark. Uit de deelnemers van het gebiedsatelier wordt een klankbordgroep samengesteld. Naast intensief contact met geïnteresseerden en stakeholders worden intentieverklaringen/overeenkomsten met grondeigenaren afgesloten. Met de gemeente wordt een anterieure overeenkomst gesloten. Hierin worden afspraken gemaakt over de gemeentelijke begeleidingskosten en plankosten. Een inloopavond stelt iedereen in staat kennis te nemen van de concept plannen en worden uitgenodigd hun mening of wensen (eventueel via de website) kenbaar te maken. In samenwerking met de klankbordgroep worden de mogelijke vormen van financiële participatie besproken. De uitkomsten van de onderzoeken uitgevoerd naar de effecten op de omgeving zoals geluid, slagschaduw, veiligheid maar ook naar de effecten op de natuur zoals vogels en vleermuizen, worden breed gedeeld en besproken in de klankbordgroep. Het kan zijn dat naar aanleiding hiervan het ontwerp aangepast moet worden. Afhankelijk van de complexiteit van het project duurt deze fase ca. 1,5 tot 3 jaar.

Fase 3 Vergunningsfase

Ten behoeve van de benodigde vergunningen zijn diverse onderzoeken uitgevoerd, deze vormen de basis voor de formele vergunningsaanvraag. Deze fase eindigt in principe wanneer de vergunningen zijn verleend. Gedurende de vergunningsprocedure zijn er allerlei formele communicatie en inspraakmomenten vanuit de gemeente Zoeterwoude. Deze staan los van het participatieproces. Gedurende deze fase is het belangrijkste communicatiedoel om geïnteresseerden en stakeholders (transparant) te informeren over de voortgang van de procedure en de wijze waarop zienswijzen kunnen worden ingediend. Verder zal met de klankbordgroep gewerkt worden aan een verdere uitwerking van de financiële participatiemogelijkheden. Deze fase kan, afhankelijk van de duur van mogelijk aanvullende onderzoeken, tussen één jaar en drie jaar duren. De doorlooptijd is sterk afhankelijk van eventuele zienswijzen, beroep- en bezwaarprocedures.

Fase 4 Contractering- en Bouwfase

Deze fase begint als de vergunningen zijn verleend en eindigt met start van de exploitatie. In deze fase zal ook de SDE++-subsidie worden aangevraagd. Dit is ook de fase waarin bezwaar en beroep tegen de verleende vergunning kunnen worden ingesteld. In deze fase is het doel om de geïnteresseerden en stakeholder te blijven informeren over de voortgang van het project, geplande werkzaamheden en mogelijke overlast en tegelijkertijd een open dialoog te blijven voeren met de omgeving. In deze fase krijgt het gebiedsfonds en de financiële participatie in nauwe samenwerking met de klankbordgroep zijn definitieve vorm. De benodigde financiering wordt met banken en investeerders ingevuld waarbij de afspraken uit de financiële participatie worden meegenomen. Lokale bedrijven worden uitgenodigd deel te nemen aan de aanleg en bouw van het windpark. Tijdens bijzondere (bouw)activiteiten kunnen geïnteresseerden worden uitgenodigd op de (bouw)site. Deze fase duurt gemiddeld 1 tot 3 jaar, sterk afhankelijk van eventuele levertijden en beschikbaarheid van de aannemers.

Fase 5 Exploitatiefase

In deze fase is het windpark operationeel en het gebiedsfonds is geëffectueerd en de afspraken rond de financiële participatie uitgevoerd. Deze fase eindigt pas nadat het windpark weer is afgebroken hetgeen na ca. 20-25 jaar plaatsvindt. Centraal in deze fase staat naleving van de vergunningsvoorwaarden en invulling geven aan de afspraken uit het participatieplan. De bewoners moeten met hun vragen en eventueel klachten terecht blijven kunnen bij de exploitant. Verder geschiedt de communicatie tussen het windpark en omgeving voornamelijk via de website, en beheerder.

BIJLAGE 2: Indicatieve informatiemomenten

In deze bijlage worden mogelijkheden om de omgeving te informeren aangegeven. De tijdstippen en informatiemomenten worden verder uitgewerkt in het communicatieplan. Het communicatieplan wordt opgesteld door de initiatiefnemers in samenwerking met de gemeente Zoeterwoude en de op te richten Klankbordgroep. De ervaring van de initiatiefnemers is dat er op gebied van communicatiemomenten circa drie maanden vooruit gepland wordt omdat de communicatie sterk afhankelijk is van de voortgang van het project. Aandachtspunt is de aanwezigheid van Corona op de mogelijkheid om bijeenkomsten te organiseren.

Fase 1 verkenning- en fase 2 ontwikkelfase

Plan van aanpak – Doel	Instrument	Onderwerp	Datum
Informatiebijeenkomst omgeving	Informatiebijeenkomst	Ruim aangekondigd in de lokale bladen en gemeentewebsite. Toegankelijk en laagdrempelig Informatie over de resultaten van de haalbaarheidsstudie van het windpark en het vervolg.	
Informeren georganiseerde belanghebbenden (stakeholders) met als doel hieruit een klankbordgroep samen te stellen	Gebiedsatelier fysiek of inventarisatie door middel van en enquête	Van idee tot plan Waar heeft de omgeving behoefte aan. Waar moet aan gedacht worden.	
Consultatie	Klankbordgroep	Parkontwerp en participatieplan en gebiedsfonds	
Projectbijeenkomst	Inloopavond, vragen aan experttafels	onderzoeksresultaten Samenstellen maillijst	
Informeren voortgang en planning	Website en mailing	Tijdlijn	
Informeren over uitkomst onderzoeken	website en mailing	Transparante en inhoudelijke communicatie m.b.t. onderzoeksresultaten	

Fase 3 vergunningenfase

Plan van aanpak – Doel	Instrument	Onderwerp	Datum
Projectbijeenkomst	Inloopavond	vergunningsprocedure	n.t.b.
Informeren over voorgang	Klankbordgroep	Project specifieke onderdelen in relatie tot wet- en regelgeving	
Informeren voortgang en planning	Website en mailing	Tijdlijn	
Financiële participatie	Klankbordgroep	Definitieve keuze voor financiële participatievorm	
Vergunningen en rechten burgers	Website	Uitleg zienswijzen, bezwaar, beroep en hoger beroep	
Informeren en consulteren ten aanzien van ontvangen zienswijzen, bezwaar en beroep	Klankbordgroep	Bezien in hoeverre tegemoet kan worden gekomen aan zienswijzen	
Informeren omgeving	Inloopavond	Uitleg van deskundigen over ingediende zienswijzen	
Lokale ondernemers activeren	Mailing, pers, persoonlijke gesprekken	Opstellen lijst van lokale ondernemers die betrokken kunnen worden bij uitvoeren project	

Fase 4 bouw- en fase 5 exploitatiefase:

Plan van aanpak – Doel	Instrument	Onderwerp	Datum
Lancering gebiedsfonds	Klankbordgroep	Statuten en bestuur	n.t.b.
Informereren en consultatie	Informatiebijeenkomst	Werkzaamheden, planning Overlast en klachtafhandeling	
	Klankbordgroep	(Bouw)Werkzaamheden, planning	
Informereren	Website en mailing	Voortgang en planning	
Betrokkenheid	Site bezoeken	Uitleg expert aanwezig bij (bv) hijsen	
	Pers en site bezoeken	Feestelijke opening	
Informereren	Website en mailing	Uitgifte obligaties	
		Gebiedsfonds operationeel	
	Opendagen	Jaarlijkse open dag	

BIJLAGE 3: Financiële context windpark

Het diagram geeft inzicht in de geldstromen bij exploitatie van een windpark:

1. De inkomsten van het windpark worden gevormd door de opbrengsten van de elektriciteitsverkoop op de elektriciteitsmarkt en deze wordt tot een bepaalde hoogte aangevuld met de SDE-subsidie in het geval dat de verkoopopbrengsten onvoldoende zijn om het park financieel dekkend te exploiteren. Deze subsidieregeling is beschikbaar voor een periode van 15 jaar. Daarna bestaan de inkomsten alleen nog uit de opbrengsten van de elektriciteitsverkoop.
2. Veruit de grootste kostenpost bij een windpark is de financieringslast. Kleine variaties in de jaarlijkse rente en aflossing kunnen aanzienlijke verschillen in financieringskosten opleveren. Veel windenergieprojecten hanteren een verdeling van grofweg 20% eigen vermogen en 80% vreemd vermogen. Een project van 15MW vergt globaal een investering van ongeveer € 22,5 miljoen, ofwel een inbreng aan eigen vermogen van € 4,5 miljoen.
3. Andere grote vaste kostenposten zijn onderhoud, verzekeringen, reservering voor ontmanteling en de netaansluiting.
4. Grondkosten vormen ongeveer 25% van de operationele kosten.

